

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ทศนคติของบรรณารักษ์ต่อการจัดระบบงานวารสารในหอสมุดกลาง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดระบบงานวารสารในหอสมุดกลาง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในด้านรูปแบบการบริหารงานวารสาร หน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสาร แต่ละงาน และบุคลากรผู้รับผิดชอบงานวารสาร และเพื่อศึกษาทัศนคติและปัญหาของบรรณารักษ์ ต่อการจัดระบบงานวารสาร รวมทั้งข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีสมมติฐาน 2 ประการ คือ

1. หอสมุดกลาง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่มีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบงานวารสารโดยเฉพาะ และรับผิดชอบงานวารสารทุกงาน
2. บรรณารักษ์ที่สังกัดฝ่าย/งานวารสารมีทัศนคติต่อการจัดระบบงานวารสารแตกต่างจากบรรณารักษ์ที่สังกัดฝ่าย/งานอื่น

สำหรับวิธีวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ซึ่งครอบคลุมรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดระบบงานวารสารในหอสมุดกลาง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในด้านรูปแบบการบริหารงานวารสาร หน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารแต่ละงาน และบุคลากรผู้รับผิดชอบงานวารสาร ตลอดจนทัศนคติและปัญหาของบรรณารักษ์ต่อการจัดระบบงานวารสารในด้านต่าง ๆ ดังกล่าว รวมถึงข้อเสนอแนะของบรรณารักษ์ต่อการจัดระบบงานวารสาร โดยในส่วนแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสัมภาษณ์บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่าย/งานวารสาร หรือบรรณารักษ์ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานวารสารของหอสมุดกลาง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ทั้ง 24 แห่ง จำนวน 24 คน ด้วยตนเอง และในส่วนแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้กับบรรณารักษ์ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานวารสารของหอสมุดกลาง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐทั้ง 24 แห่ง จำนวนรวมทั้งสิ้น 128 คน โดยส่งทางไปรษณีย์ และได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้นจำนวน 107 ชุด คิดเป็นร้อยละ 83.59

ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นำมาแจกแจงความถี่ ส่วนข้อมูลจากแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า T-test โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science/Personal Computer - SPSS/PC+)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 การจัดระบบงานวารสารในหอสมุดกลาง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

1. ข้อมูลเกี่ยวกับห้องสมุด จำนวนทรัพยากรวารสาร และการนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ในการดำเนินงานห้องสมุด

1.1 การแบ่งหน่วยงานในห้องสมุด

ผลการวิจัยพบว่า หอสมุดกลาง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐทั้ง 24 แห่ง มีการแบ่งหน่วยงานออกเป็นฝ่าย/งานต่าง ๆ โดยมีชื่อเรียกแตกต่างกันไป เช่น ฝ่าย งาน กลุ่มงาน หน่วย เป็นต้น ห้องสมุดทุกแห่งมีสำนักงานเลขานุการ/งานธุรการ และฝ่าย/งานบริการรองลงมา ห้องสมุดจำนวน 16 แห่ง มีฝ่าย/งานโสตทัศนศึกษา และห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 1 แห่งเท่านั้น มีฝ่าย/งานแตกต่างกันไป

เมื่อพิจารณาจำนวนหน่วยงานในห้องสมุดแต่ละแห่ง พบว่าห้องสมุดมีการแบ่งหน่วยงานตั้งแต่ 4-9 ฝ่าย/งาน โดยห้องสมุดที่มีหน่วยงานมากที่สุด 9 ฝ่าย/งาน มีจำนวน 2 แห่ง และห้องสมุดที่มีหน่วยงานน้อยที่สุด 4 ฝ่าย/งาน มีจำนวน 5 แห่ง

สำหรับหน่วยงานวารสาร พบว่าห้องสมุดจำนวน 17 แห่ง มีหน่วยงานวารสารในห้องสมุด โดยห้องสมุดจำนวน 11 แห่ง มีลักษณะเป็นฝ่าย/งานวารสาร และห้องสมุดอีกจำนวน 6 แห่ง มีลักษณะเป็นหน่วยงานวารสาร สังกัดอยู่ภายใต้ฝ่าย/งานต่าง ๆ

ผลการวิจัยในส่วนของหน่วยงานวารสาร พบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของปราณี โกมลสุทธิ และคณะ (2529) ที่พบว่า ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่จัดแบ่งสายงานวารสารและเอกสารเป็นเอกเทศ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Krishan (1991) ที่พบว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศแคนาดาร้อยละ 56.00 เป็นห้องสมุดที่มีฝ่ายวารสารโดยเฉพาะ

ผลการวิจัยในส่วนนี้ยังพบว่าแตกต่างจากผลการวิจัยของจรรุวรรณ ไกรเทพ (2518) ซึ่งพบว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ รวมงานวารสารไว้กับฝ่ายอื่น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการแบ่งหน่วยงานในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างชัดเจน

1.2 งบประมาณ

หอสมุดกลาง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวน 11 แห่ง ได้รับความจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดหาวารสารโดยเฉพาะ ส่วนอีก 13 แห่ง ไม่ได้รับความจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดหาวารสารโดยเฉพาะ โดยห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 7 แห่ง ได้รับงบประมาณรวมกับหนังสือและโสตทัศนวัสดุ

สำหรับห้องสมุดจำนวน 11 แห่ง ที่ได้รับความจัดสรรงบประมาณวารสารโดยเฉพาะ พบว่าในปี 2542 ได้รับความจัดสรรงบประมาณตั้งแต่ 700,000-8,000,000 บาท โดยหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ได้รับความจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดหาวารสารมากที่สุด ส่วนห้องสมุด 13 แห่งที่ไม่ได้รับความจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดหาวารสารโดยเฉพาะ พบว่า จำนวนงบประมาณที่ได้รับความจัดสรรมีจำนวนตั้งแต่ 550,000-10,500,000 บาท โดยหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับความจัดสรรงบประมาณ สำหรับการจัดหาวารสารมากที่สุด

1.3 จำนวนทรัพยากรวารสาร

ห้องสมุดทุกแห่ง (24 แห่ง) มีวารสารในรูปแบบสิ่งพิมพ์ รองลงมาห้องสมุดจำนวน 21 แห่ง มีวารสารในรูปแบบฐานข้อมูลซีดีรอม และห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 3 แห่ง มีวารสารในรูปแบบวัสดุย่อส่วน

ในด้านจำนวนวารสารแต่ละรูปแบบที่มีในห้องสมุดแต่ละแห่ง พบว่าวารสารรูปแบบสิ่งพิมพ์มีจำนวนตั้งแต่ 122 - 3,452 ชื่อ โดยสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีจำนวนวารสารรูปแบบสิ่งพิมพ์มากที่สุด วารสารรูปแบบวัสดุย่อส่วน พบว่ามีจำนวนตั้งแต่ 2-1,174 ชื่อ วารสารรูปแบบฐานข้อมูลซีดีรอม พบว่า มีจำนวนตั้งแต่ 1-80 ฐานข้อมูลส่วนวารสารอิเล็กทรอนิกส์ มีจำนวนตั้งแต่ 1-4 ชื่อ โดยหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีวารสารรูปแบบวัสดุย่อส่วน รูปแบบฐานข้อมูลซีดีรอม และวารสารอิเล็กทรอนิกส์จำนวนมากที่สุด

1.4 การนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ในการดำเนินงานห้องสมุด

ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดทุกแห่ง (24 แห่ง) ได้นำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ในการดำเนินงานห้องสมุดแล้ว โดยห้องสมุดส่วนใหญ่ 15 แห่ง ใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ INNOPAC รองลงมาห้องสมุดจำนวน 4 แห่ง ใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ HORIZON และห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 2 แห่ง ใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ VTLs

สำหรับชุดโปรแกรม (Module) ที่ห้องสมุดทุกแห่งจัดซื้อแล้วคือ ชุดโปรแกรม Cataloging Module, Circulation Module และ OPAC Module รองลงมาห้องสมุดเกือบทุกแห่ง (23 แห่ง) จัดซื้อ Acquisition Module และห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 1 แห่ง จัดซื้อชุดโปรแกรม Interlibrary Loan

สำหรับการนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ในการดำเนินงานวารสาร พบว่าห้องสมุดเกือบทั้งหมด 23 แห่ง ได้นำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ในการดำเนินงานวารสารแล้ว ยกเว้น สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล แห่งเดียวที่กำลังอยู่ในช่วงการดำเนินงานและพัฒนาระบบ

ในด้านงานวารสารที่ดำเนินการโดยใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ พบว่าห้องสมุดทุกแห่งนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ในการจัดทำเครื่องมือช่วยค้น รองลงมาห้องสมุดจำนวน 22 แห่ง นำมาใช้ในงานเตรียมวารสารเพื่อบริการ และห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 7 แห่ง นำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ในการคัดเลือกวารสาร โดยห้องสมุดส่วนใหญ่นำมาใช้ในงานย่อยต่อไปนี้เป็น การทำรายการวารสารในฐานข้อมูล (23 แห่ง) การลงทะเบียนวารสาร (22 แห่ง) การทำดัชนีวารสารในฐานข้อมูล (21 แห่ง) การทวงถามวารสาร (16 แห่ง) บริการสืบค้นข้อมูลวารสาร (15 แห่ง) และการสั่งซื้อวารสาร (14 แห่ง)

ผลการวิจัยในส่วนของการนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ในการดำเนินงานวารสาร พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ Krishan (1991) ซึ่งพบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 80.00 มีการนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ในการดำเนินงานวารสารบางงาน

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดระบบงานวารสาร

2.1 รูปแบบการบริหารงานวารสาร

ห้องสมุดส่วนใหญ่จำนวน 17 แห่ง บริหารงานวารสารโดยมีฝ่าย/งานวารสารโดยเฉพาะ โดยห้องสมุด 14 แห่ง รับผิดชอบงานวารสารบางงาน และกระจายงานวารสารบางงานไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบ และห้องสมุด 3 แห่ง รับผิดชอบทุกงานที่เกี่ยวข้องกับงานวารสาร ส่วนห้องสมุดอีก 7 แห่ง ไม่มีฝ่าย/งานวารสารโดยเฉพาะ แต่กระจายงานวารสารไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามลักษณะงาน

ผลการวิจัยในส่วนนี้ พบว่ามีทั้งส่วนที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับ สมมติฐานข้อ 1 ที่กำหนดว่า หอสมุดกลาง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่มีฝ่าย/งานวารสาร รับผิดชอบงานวารสารโดยเฉพาะ และรับผิดชอบงานวารสารทุกงาน โดยส่วนที่สอดคล้องคือ หอสมุดกลาง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ มีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบงานวารสารโดยเฉพาะ และส่วนที่ไม่สอดคล้องคือ ฝ่าย/งานวารสารของห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่ได้รับผิดชอบงานวารสารทุกงาน อย่างไรก็ตามถ้าพิจารณางานวารสารที่ฝ่าย/งานวารสารของห้องสมุดแต่ละแห่ง รับผิดชอบจะพบว่า ห้องสมุดหลายแห่งรับผิดชอบงานวารสารเกือบทุกงาน ยกเว้นงานบริการวารสารที่ให้ฝ่าย/งานบริการรับผิดชอบ และห้องสมุดบางแห่งงานวารสารที่ให้ฝ่าย/งานบริการ รับผิดชอบ ยังมีเฉพาะงานบริการสืบค้นข้อมูลวารสารเท่านั้น จึงทำให้ผลการวิจัยพบว่า ฝ่าย/งานวารสารไม่ได้รับผิดชอบงานวารสารทุกงาน

นอกจากนี้การนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ในการดำเนินงานห้องสมุดยังพบว่า ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารงานวารสารในห้องสมุดบางแห่ง เพื่อให้งาน ที่เหมาะสมกับชุดโปรแกรมของระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่นำมาใช้ โดยห้องสมุดบาง แห่งกระจายงานวารสารบางงานที่ฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบไปปฏิบัติในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามลักษณะของชุดโปรแกรม จึงทำให้ฝ่าย/งานวารสารของห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่ได้รับผิดชอบงานวารสารทุกงาน

ผลการวิจัยในส่วนของโครงสร้างการบริหารงานวารสารยังพบว่า ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของจากรูธรรม ไกรเทพ (2518) ที่พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ร้อยละ 51.67 มี ลักษณะการบริหารงานวารสารแบบไม่แยกเป็นสัดส่วนคือ รวมงานวารสารไว้กับฝ่าย/งานอื่น และ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kanazawa (1994) ที่พบว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศ ญี่ปุ่นจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 41.50 จัดระบบงานวารสารแบบไม่มีฝ่ายวารสาร

ในด้านผลของการนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ในการดำเนินงาน ห้องสมุดต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารงานวารสาร พบว่าห้องสมุดส่วนใหญ่ 15 แห่ง ไม่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารงานวารสาร โดยให้เหตุผลว่าดำเนินงานตามนโยบาย ของห้องสมุด (11 แห่ง) ส่วนห้องสมุดอีก 9 แห่งพบว่า มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหาร งาน โดยห้องสมุดเกือบทั้งหมด (8 แห่ง) ให้เหตุผลว่าเพื่อให้งานที่เหมาะสมกับชุดโปรแกรม ของระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่นำมาใช้ สำหรับห้องสมุดจำนวน 9 แห่ง ที่มีการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างการบริหารงานวารสาร พบว่าห้องสมุดทุกแห่งเคยบริหารงานวารสารแบบมีฝ่าย/งานวารสารโดยเฉพาะ รับผิดชอบทุกงานที่เกี่ยวข้องกับงานวารสาร

การที่ห้องสมุดบางแห่งมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารงานวารสาร เมื่อมีการนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ในการดำเนินงานห้องสมุดนั้น อาจเป็นเพราะระบบห้องสมุดอัตโนมัติมีลักษณะการทำงานเป็นชุดโปรแกรมตามหน้าที่ของงาน เช่น ชุดโปรแกรม Cataloging Module, Acquisition Module เป็นต้น ห้องสมุดจึงอาจเห็นว่าการจัดระบบการทำงานตามชุดโปรแกรมจะทำให้งานที่ทำมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารงานการนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ในการดำเนินงานห้องสมุดอาจส่งผลกระทบต่อโครงสร้างการบริหารงานโดยยุบฝ่ายวารสาร และกระจายงานวารสารทั้งหมดไปดำเนินการในฝ่าย/งานต่าง ๆ ตามลักษณะของงาน หรือห้องสมุดบางแห่งอาจไม่ยุบฝ่ายวารสาร แต่กระจายงานวารสารบางงานไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำแทนเช่นเดียวกัน

2.2 หน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารแต่ละงานและงานในความรับผิดชอบ

ในด้านหน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารแต่ละงานได้แยกห้องสมุดออกเป็น 3 กลุ่มตามโครงสร้างการบริหารงานวารสารคือ กลุ่มห้องสมุดที่มีฝ่าย/งานวารสารโดยเฉพาะ รับผิดชอบงานวารสารทุกงาน (3 แห่ง) กลุ่มห้องสมุดที่มีฝ่าย/งานวารสารโดยเฉพาะ รับผิดชอบงานวารสารบางงาน (14 แห่ง) และกลุ่มห้องสมุดที่ไม่มีฝ่าย/งานวารสาร (7 แห่ง) ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ห้องสมุดที่มีฝ่าย/งานวารสารโดยเฉพาะ รับผิดชอบงานวารสารทุกงาน (3 แห่ง) พบว่าฝ่าย/งานวารสารของห้องสมุดทุกแห่งรับผิดชอบงานวารสารทุกด้านคือ งานคัดเลือกวารสาร งานจัดทรวารสาร งานเตรียมวารสารเพื่อบริการ งานจัดทำเครื่องมือช่วยค้น และงานบริการวารสาร โดยงานย่อยที่ฝ่าย/งานวารสารของห้องสมุดทั้ง 3 แห่งรับผิดชอบ ได้แก่ การคัดเลือกวารสารรูปแบบสิ่งพิมพ์และฐานข้อมูลซีดีรอม การสั่งซื้อ การรับบริจาค การตรวจรับ การลงทะเบียน การทวงถาม การเย็บเล่ม การจัดเก็บ การคัดวารสารออก การทำรายการและดรรชนีวารสารในฐานข้อมูล บริการยืม-คืน บริการสำเนาสารบัญวารสาร บริการกฤตภาค และบริการสืบค้นข้อมูลวารสาร ส่วนงานย่อยที่ห้องสมุดจำนวน 2 แห่งรับผิดชอบ ได้แก่ การแลกเปลี่ยนวารสาร บริการสาระสังเขปและดรรชนี และบริการจุลสาร

เมื่อพิจารณาจำนวนงานย่อยที่ฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบ พบว่า มีจำนวนตั้งแต่ 17 -21 งาน โดยฝ่าย/งานวารสารของสำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช รับผิดชอบงานวารสารจำนวนมากที่สุด

ห้องสมุดที่มีฝ่าย/งานวารสารโดยเฉพาะ รับผิดชอบงานวารสารบางงาน (14 แห่ง) พบว่า งานวารสารที่ฝ่าย/งานวารสาร และฝ่าย/งานอื่นรับผิดชอบ มีกระจายทั้ง 5 ด้าน เช่นเดียวกันคือ งานคัดเลือกวารสาร งานจัดทรวารสาร งานเตรียมวารสารเพื่อบริการงานจัดทำเครื่องมือช่วยค้น และงานบริการวารสาร

สำหรับงานย่อยที่ฝ่าย/งานวารสารของห้องสมุดส่วนใหญ่รับผิดชอบ ได้แก่ การลงทะเบียน การจัดเก็บ การคัดวารสารออก บริการยืม-คืน (13 แห่ง) การตรวจรับ การเย็บเล่ม (12 แห่ง) การคัดเลือกวารสารรูปแบบสิ่งพิมพ์ (11 แห่ง) การคัดเลือกวารสารรูปแบบฐานข้อมูลซีดีรอม การสั่งซื้อ การรับบริจาค การทวงถาม การทำรายการวารสารและดรรชนีวารสารในฐานข้อมูล บริการสำเนาสารบัญวารสาร (10 แห่ง) และการแลกเปลี่ยนวารสาร (8 แห่ง)

ส่วนงานย่อยของงานวารสารที่ฝ่าย/งานอื่นรับผิดชอบในห้องสมุดส่วนใหญ่ ได้แก่ บริการสืบค้นข้อมูลวารสาร (12 แห่ง) บริการกฤตภาค (8 แห่ง) บริการจุลสาร (7 แห่ง) โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารแต่ละงานมีดังนี้

- งานคัดเลือกวารสาร ฝ่าย/งานที่รับผิดชอบคือ ฝ่าย/งานจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ (5 แห่ง) และฝ่าย/งานบริการ (1 แห่ง)
- งานจัดทรวารสาร ฝ่าย/งานที่รับผิดชอบมีเพียง 1 หน่วยงานคือ ฝ่าย/งานจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ (5 แห่ง)
- งานเตรียมวารสารเพื่อบริการ ฝ่าย/งานที่รับผิดชอบคือ ฝ่าย/งานจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ (4 แห่ง) และฝ่าย/งานบริการ (1 แห่ง)
- งานจัดทำเครื่องมือช่วยค้น ฝ่าย/งานที่รับผิดชอบคือ ฝ่าย/งานจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ (4 แห่ง) ฝ่าย/งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ (1 แห่ง) ฝ่ายผลิตและเผยแพร่สารสนเทศ (1 แห่ง) และฝ่ายประสานงานห้องสมุดคณะ (1 แห่ง)
- งานบริการวารสาร ฝ่าย/งานที่รับผิดชอบคือ ฝ่าย/งานบริการ (13 แห่ง)

เมื่อพิจารณาจำนวนงานย่อยที่ฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบ พบว่า มีจำนวนตั้งแต่ 7-18 งาน โดยห้องสมุดที่รับผิดชอบงานจำนวนมากที่สุด 18 งาน มี 2 แห่ง ส่วนงานวารสารที่ฝ่าย/งานอื่นรับผิดชอบ พบว่ามีจำนวนตั้งแต่ 1-11 งาน โดยห้องสมุดที่ฝ่าย/งานอื่นรับผิดชอบงานวารสารจำนวนมากที่สุด 11 งาน มีจำนวน 3 แห่ง

ห้องสมุดที่ไม่มีฝ่าย/งานวารสารโดยเฉพาะ (7 แห่ง) พบว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินงานวารสาร ได้แก่ ฝ่าย/งานบริการ (7 แห่ง) ฝ่าย/งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ (6 แห่ง) และฝ่าย/งานจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ (5 แห่ง) โดยฝ่าย/งานแต่ละฝ่ายรับผิดชอบงานย่อยของงานวารสาร ดังนี้

- ฝ่าย/งานบริการ (7 แห่ง) พบว่า ฝ่าย/งานบริการของห้องสมุดแต่ละแห่งรับผิดชอบงานวารสารจำนวนตั้งแต่ 4-18 งาน โดยงานที่ห้องสมุดส่วนใหญ่รับผิดชอบ ได้แก่ การจัดเก็บวารสาร และบริการยืม-คืน (7 แห่ง) บริการกฤตภาค บริการจุลสาร และบริการสืบค้นข้อมูลวารสาร (6 แห่ง) การแลกเปลี่ยนวารสาร และการคัดวารสารออก (4 แห่ง)
- ฝ่าย/งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ (6 แห่ง) พบว่า ฝ่าย/งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดแต่ละแห่งรับผิดชอบงานวารสารจำนวนตั้งแต่ 1-2 งาน โดยงานที่ห้องสมุดส่วนใหญ่รับผิดชอบ ได้แก่ การทำดรรชนีวารสารในรูปฐานข้อมูล (6 แห่ง)
- ฝ่าย/งานจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ (5 แห่ง) พบว่า ฝ่าย/งานจัดหาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดแต่ละแห่งรับผิดชอบงานวารสารจำนวนตั้งแต่ 10-13 งาน โดยงานที่ห้องสมุดส่วนใหญ่รับผิดชอบ ได้แก่ การคัดเลือกวารสารรูปแบบสิ่งพิมพ์และฐานข้อมูล ซีดีรอม การสั่งซื้อ การรับบริจาค การตรวจรับ การลงทะเบียน การทวงถาม การเย็บเล่ม และการทำรายการวารสารในรูปฐานข้อมูล (5 แห่ง) การแลกเปลี่ยนวารสาร (4 แห่ง) การคัดวารสารออก และบริการสำเนาสารบัญวารสาร (3 แห่ง)

ผลการวิจัยในส่วนของหน่วยงานอื่นที่รับผิดชอบงานคัดเลือกและจัดหาวารสาร พบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของอุษณีย์ เฟิงเทียน (2540) ที่พบว่าห้องสมุดส่วนใหญ่มอบหมายให้ฝ่าย/งานจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ รับผิดชอบงานคัดเลือกและจัดหาวารสาร

ผลการวิจัยในส่วนของหน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารแต่ละงาน เห็นได้ชัดเจนว่า ห้องสมุดที่มีฝ่าย/งานวารสารโดยเฉพาะ ฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบดำเนินงานวารสารทุกขั้นตอนทุกงานเองภายในฝ่าย/งาน ได้แก่ งานคัดเลือกวารสาร งานจัดหาวารสาร งานเตรียมวารสารเพื่อบริการ งานจัดทำเครื่องมือช่วยค้น และงานบริการวารสาร ส่วนห้องสมุดที่มอบหมายงานวารสารให้ฝ่าย/งานอื่นรับผิดชอบ จะเห็นได้ว่าการกระจายงานวารสารไปปฏิบัติตามลักษณะหน้าที่ของงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง กล่าวคือ งานจัดหาวารสารให้ฝ่าย/งานจัดหาทรัพยากรสารสนเทศรับผิดชอบ งานจัดทำเครื่องมือช่วยค้น ให้ฝ่าย/งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศรับผิดชอบ และงานบริการวารสารให้ฝ่าย/งานบริการรับผิดชอบ เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะโครงสร้างการบริหารงานวารสารในรูปแบบการกระจายอำนาจอย่างชัดเจน

2.3 บุคลากรผู้รับผิดชอบงานวารสาร

2.3.1 จำนวน ตำแหน่ง และคุณวุฒิ

กลุ่มห้องสมุดที่มีฝ่าย/งานวารสารโดยเฉพาะ รับผิดชอบงานวารสาร

ทุกงาน (3 แห่ง) ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดทุกแห่งมีผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด มีห้องสมุดเพียงแห่งเดียวคือ สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือที่มีผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งนักเอกสารสนเทศจำนวน 2 คนด้วย สำหรับจำนวนบรรณารักษ์ในห้องสมุดแต่ละแห่ง พบว่ามีจำนวนตั้งแต่ 1-3 คน โดยห้องสมุดที่มีบรรณารักษ์จำนวนมากที่สุด 3 คน มี 2 แห่ง จำนวนเจ้าหน้าที่ห้องสมุดในห้องสมุดแต่ละแห่ง พบว่า มีจำนวนตั้งแต่ 2-4 คน โดยสำนักห้องสมุดและบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีเจ้าหน้าที่ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด

ในด้านคุณวุฒิของแต่ละตำแหน่ง พบว่า ห้องสมุดทั้ง 3 แห่งมีบรรณารักษ์สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท และห้องสมุด 2 แห่ง มีบรรณารักษ์สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีด้วย สำหรับตำแหน่งนักเอกสารสนเทศพบว่า สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทั้ง 2 คน ส่วนตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุด พบว่าห้องสมุด 2 แห่ง มีเจ้าหน้าที่ห้องสมุดสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และห้องสมุดอีก 1 แห่ง มีเจ้าหน้าที่ห้องสมุดสำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส./ปกศ. สูง และระดับ ปวช.

กลุ่มห้องสมุดที่มีฝ่าย/งานวารสารโดยเฉพาะ รับผิดชอบงาน

วารสารบางงาน (14 แห่ง) ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานวารสารในห้องสมุดทุกแห่ง มีตำแหน่งบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ห้องสมุดจำนวน 2 แห่ง มีผู้ปฏิบัติงานวารสารในตำแหน่งนักเอกสารสนเทศ ส่วนตำแหน่งอื่น ๆ ปรากฏในห้องสมุด 1 แห่ง คือ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งนักวิชาการ 3 คน

สำหรับจำนวนบรรณารักษ์ในห้องสมุดแต่ละแห่ง พบว่า มีจำนวนตั้งแต่ 2-14 คน โดยสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีบรรณารักษ์จำนวนมากที่สุด (14 คน) ส่วนเจ้าหน้าที่ห้องสมุด พบว่า มีจำนวนตั้งแต่ 2-11 คน โดยห้องสมุดที่มีเจ้าหน้าที่ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด (11 คน) มี 1 แห่ง คือ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เมื่อพิจารณาคุณสมบัติของแต่ละตำแหน่ง พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 12 แห่ง มีบรรณารักษ์สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท และห้องสมุดจำนวน 11 แห่ง มีบรรณารักษ์สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สำหรับตำแหน่งนักเอกสารสนเทศ พบว่า สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท (1 แห่ง) และระดับปริญญาตรี (1 แห่ง) ส่วนตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 12 แห่ง เจ้าหน้าที่ห้องสมุดสำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส./ปศ.สูง และตำแหน่งนักวิชาการ พบว่า สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้ง 3 คน

กลุ่มห้องสมุดที่ไม่มีฝ่าย/งานวารสาร (7 แห่ง) ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดทุกแห่งมีบุคลากรปฏิบัติงานในตำแหน่งบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด และห้องสมุดจำนวน 1 แห่ง คือ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีผู้ปฏิบัติงานวารสารในตำแหน่งนักเอกสารสนเทศจำนวน 2 คน ส่วนตำแหน่งอื่นๆ ปรากฏในห้องสมุด 1 แห่งคือ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม คือตำแหน่งนักวิชาการ จำนวน 1 คน

สำหรับจำนวนบรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานวารสารในห้องสมุดแต่ละแห่ง พบว่า มีจำนวนตั้งแต่ 1-10 คน โดยศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มีบรรณารักษ์จำนวนมากที่สุด (10 คน) ส่วนจำนวนเจ้าหน้าที่ห้องสมุด พบว่ามีจำนวนตั้งแต่ 1-12 คน โดยศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มีเจ้าหน้าที่ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด (12 คน)

ในด้านคุณสมบัติของแต่ละตำแหน่ง พบว่า ห้องสมุดเกือบทั้งหมด 6 แห่ง มีบรรณารักษ์สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และห้องสมุดจำนวน 4 แห่ง มีบรรณารักษ์สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สำหรับตำแหน่งนักเอกสารสนเทศ พบว่า สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโททั้ง 2 คน ส่วนตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดจำนวน 4 แห่งเท่ากัน เจ้าหน้าที่ห้องสมุดสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และระดับอนุปริญญา/ปวส./ปศ.สูง ส่วนตำแหน่งนักวิชาการ 1 คน พบว่า สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท

ผลของการวิจัยในด้านบุคลากรที่รับผิดชอบงานวารสารในห้องสมุดมหาวิทยาลัย เห็นได้ว่าจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานวารสารในห้องสมุดแต่ละแห่ง มีจำนวนมากน้อยแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจขึ้นอยู่กับให้ความสำคัญกับงานวารสารของห้องสมุดแต่ละแห่ง และนโยบายการบริหารงานของมหาวิทยาลัยในการจัดสรรอัตรากำลังคนและตำแหน่งให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย และข้อจำกัดในเรื่องเงินงบประมาณที่ทางมหาวิทยาลัยหรือห้องสมุดได้รับในการบริหารงาน ในด้านตำแหน่งของบุคลากรที่ปฏิบัติงานวารสารซึ่งพบว่า ห้องสมุดทุกแห่งมี

ผู้ปฏิบัติงานวารสารในตำแหน่งบรรณาธิการและเจ้าหน้าที่ห้องสมุด เนื่องจากการปฏิบัติงานวารสารจำเป็นต้องมีผู้ที่มีความรู้ ความสามารถทางวิชาชีพมารับผิดชอบในการบริหารงานวางแผน กำหนดนโยบาย และควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ รวมทั้งปฏิบัติงานบางด้านที่เป็นงานวิชาชีพ ในขณะที่เดียวกันก็มีเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมาช่วยในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายจากบรรณาธิการและช่วยงานด้านธุรการหรือปฏิบัติงานที่ใช้เพียงความรู้เบื้องต้นทางวิชาชีพของบรรณาธิการเท่านั้น อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า คุณวุฒิของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดในปัจจุบันได้รับการพัฒนาขึ้นมาก และมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มคุณวุฒิให้กับตนเอง จนทำให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดส่วนใหญ่มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรี

2.3.2 เวลาในการปฏิบัติงานวารสาร และงานวารสารที่บุคลากรรับผิดชอบ
กลุ่มห้องสมุดที่มีฝ่าย/งานวารสารโดยเฉพาะ รับผิดชอบงานวารสาร
 ทุกงาน (3 แห่ง) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า บรรณาธิการ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด และนักเอกสาร
 สนเทศของห้องสมุดทั้ง 3 แห่ง ปฏิบัติงานวารสารเต็มเวลาทุกคน

สำหรับงานที่บุคลากรแต่ละตำแหน่งรับผิดชอบ พบว่าตำแหน่ง
 บรรณาธิการรับผิดชอบงานวารสารส่วนใหญ่ทุกด้าน คืองานคัดเลือกวารสาร งานจัดทรวารสาร
 งานเตรียมวารสารเพื่อบริการ งานจัดทำเครื่องมือช่วยค้น และงานบริการวารสาร ส่วนงานย่อย
 ในแต่ละด้าน พบว่า บรรณาธิการในห้องสมุดทั้ง 3 แห่ง รับผิดชอบงานวารสารย่อยเกือบทุกงาน

ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุด พบว่ารับผิดชอบงานต่อไปนี้คือ การ
 เย็บเล่มวารสาร การจัดเก็บวารสาร บริการยืม-คืน บริการสำเนาสารบัญวารสาร และบริการ
 กฤตภาค (3 แห่งเท่ากัน) การลงทะเบียนวารสาร การคัดวารสารออก และบริการสืบค้นข้อมูล
 วารสาร (2 แห่งเท่ากัน) การตรวจรับวารสาร การทำรายการวารสารและดรรชนีวารสารในรูป
 ฐานข้อมูล บริการจุลสาร และบริการสำเนาวารสารภาษาต่างประเทศ (1 แห่งเท่ากัน)

ส่วนนักเอกสารสนเทศในสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระ
 จอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่ารับผิดชอบการทำรายการและดรรชนีวารสารในรูปฐานข้อมูล
 บริการจุลสาร และบริการสืบค้นข้อมูลวารสารจากฐานข้อมูลซีดีรอม

กลุ่มห้องสมุดที่มีฝ่าย/งานวารสารโดยเฉพาะ รับผิดชอบงาน
 วารสารบางงาน (14 แห่ง) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าฝ่าย/งานวารสารของห้องสมุดเกือบ
 ทุกแห่ง (13 แห่ง) มีบรรณาธิการปฏิบัติงานวารสารเต็มเวลาทุกคน และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดและ
 นักวิชาการของห้องสมุดแต่ละแห่ง ปฏิบัติงานวารสารเต็มเวลาทุกคนเช่นเดียวกัน ส่วนฝ่าย/งาน

อื่นพบว่า บรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด นักเอกสารสนเทศ และนักวิชาการปฏิบัติงานวารสาร ทั้งเต็มเวลาและบางเวลา

สำหรับงานที่บุคลากรแต่ละตำแหน่งรับผิดชอบในฝ่าย/งานวารสาร พบว่า ตำแหน่งบรรณารักษ์ในห้องสมุดส่วนใหญ่ปฏิบัติงานต่อไปนี้เป็นคือ การคัดวารสารออก (11 แห่ง) การทำตวรรษีวารสาร (10 แห่ง) การคัดเลือกวารสารรูปแบบสิ่งพิมพ์ การคัดเลือกวารสารรูปแบบฐานข้อมูลซีดีรอม การสั่งซื้อวารสาร การรับบริจาควารสาร การลงทะเบียนวารสาร การทำรายการวารสารและบริการสำเนาสารบัญวารสาร (9 แห่งเท่ากัน)

ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดรับผิดชอบงานต่อไปนี้เป็นคือ การจัดเก็บวารสาร และบริการยืม-คืน (13 แห่งเท่ากัน) การเย็บเล่มวารสาร (12 แห่ง) การลงทะเบียนวารสาร (10 แห่ง) การตรวจรับวารสาร (8 แห่ง) การทวงถามวารสาร บริการกฤตภาค และบริการจุลสาร (7 แห่งเท่ากัน)

ส่วนนักวิชาการในสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า รับผิดชอบบริการยืม-คืน และบริการสำเนาสารบัญวารสาร

สำหรับงานที่บุคลากรฝ่าย/งานอื่นแต่ละตำแหน่งรับผิดชอบ พบว่า ตำแหน่งบรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานเต็มเวลา รับผิดชอบการทำตวรรษีวารสาร (3 แห่ง) การสั่งซื้อวารสาร การรับบริจาควารสาร การแลกเปลี่ยนวารสาร การตรวจรับวารสาร การลงทะเบียนวารสาร และการทวงถามวารสาร (2 แห่งเท่ากัน) ส่วนงานที่บรรณารักษ์จำนวนมากที่สุดปฏิบัติ บางเวลา คือบริการสืบค้นข้อมูลวารสาร (12 แห่ง)

ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุด พบว่า งานวารสารที่เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ปฏิบัติเต็มเวลา ได้แก่ การจัดเก็บวารสาร การทำรายการวารสารในรูปเล่ม การทำตวรรษีวารสาร ในรูปฐานข้อมูล บริการยืม-คืน และบริการกฤตภาค (1 แห่งเท่ากัน) และงานที่เจ้าหน้าที่ห้องสมุดปฏิบัติบางเวลาในห้องสมุดมากกว่า 1 แห่ง ได้แก่ บริการสืบค้นข้อมูลวารสาร (6 แห่ง) บริการกฤตภาค และบริการจุลสาร (4 แห่งเท่ากัน)

ตำแหน่งนักเอกสารสนเทศ พบว่า งานวารสารที่นักเอกสารสนเทศ ปฏิบัติเต็มเวลาคือ การทำตวรรษีวารสารในรูปฐานข้อมูล และงานที่ปฏิบัติบางเวลาคือ บริการสืบค้นข้อมูลวารสารจากฐานข้อมูลซีดีรอมระบบเดี่ยวและระบบเครือข่าย และบริการสำเนาวารสาร ภาษาต่างประเทศ

ส่วนนักวิชาการในสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง รับผิดชอบบริการสืบค้นข้อมูลวารสารจากฐานข้อมูลซีดีรอมระบบเดี่ยวและระบบเครือข่าย โดยปฏิบัติงานวารสารบางเวลา

กลุ่มห้องสมุดที่ไม่มีฝ่าย/งานวารสาร (7 แห่ง) ผลการวิเคราะห์ ข้อมูล พบว่า บรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดของห้องสมุดแต่ละแห่งปฏิบัติงานทั้งบางเวลา และเต็มเวลา ส่วนนักเอกสารสนเทศ และนักวิชาการ ปฏิบัติงานวารสารเต็มเวลาทุกคน

สำหรับงานที่บุคลากรแต่ละตำแหน่งรับผิดชอบ พบว่า ตำแหน่ง บรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานเต็มเวลารับผิดชอบการคัดเลือกวารสารรูปแบบสิ่งพิมพ์ การสั่งซื้อวารสาร การทำรายการวารสาร และการทำดรรชนีวารสาร (4 แห่งเท่ากัน) ส่วนงานที่บรรณารักษ์ผู้ปฏิบัติงานบางเวลารับผิดชอบมากที่สุดคือ บริการสืบค้นข้อมูลวารสาร (6 แห่ง)

ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุด พบว่า งานวารสารที่เจ้าหน้าที่ห้องสมุด จำนวนมากที่สุดปฏิบัติเต็มเวลา ได้แก่ การตรวจรับวารสาร และบริการยืม-คืน (6 แห่งเท่ากัน) ส่วนงานที่เจ้าหน้าที่ห้องสมุดจำนวนมากที่สุดปฏิบัติบางเวลา ได้แก่ การเย็บเล่มวารสาร การจัด เก็บวารสาร และการคัดวารสารออก (3 แห่งเท่ากัน)

ตำแหน่งนักเอกสารสนเทศในหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รับผิดชอบปฏิบัติงานเต็มเวลาในงานจัดทำเครื่องมือช่วยค้น ได้แก่ การ ทำรายการวารสารและดรรชนีวารสารในรูปฐานข้อมูล และบริการสืบค้นข้อมูลวารสารจากฐาน ข้อมูลซีดีรอม

ส่วนนักวิชาการในสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รับผิดชอบปฏิบัติงานเต็มเวลาในงานจัดทำเครื่องมือช่วยค้นคือ การทำดรรชนีวารสารในรูปฐาน ข้อมูล

ผลการวิจัยในส่วนนี้เห็นได้ว่า ห้องสมุดที่มีฝ่าย/งานวารสารโดยเฉพาะ บุคลากรของฝ่าย/งานวารสารจะปฏิบัติงานวารสารเต็มเวลาเกือบทุกคน เนื่องจากบุคลากร รับผิดชอบเฉพาะทรัพยากรวารสารเท่านั้น จึงสามารถปฏิบัติงานได้เต็มเวลา ส่วนบุคลากร ฝ่าย/งานอื่นมีทั้งที่ปฏิบัติงานวารสารบางเวลาและเต็มเวลา เนื่องจากห้องสมุดแต่ละแห่งมีจำนวน บุคลากร และภาระหน้าที่ความรับผิดชอบแตกต่างกันไป จึงทำให้ห้องสมุดบางแห่งมีบุคลากร

ปฏิบัติงานวารสารเพียงงานเดียวได้เต็มเวลา ในขณะที่ห้องสมุดบางแห่งมีบุคลากรจำนวนจำกัด และบุคลากรต้องปฏิบัติงานในฝ่าย/งานที่สังกัดด้วย จึงรับผิดชอบปฏิบัติงานได้บางเวลาเท่านั้น

สำหรับงานวารสารที่บุคลากรแต่ละตำแหน่งรับผิดชอบ เห็นได้ว่า บรรณารักษ์รับผิดชอบงานวารสารทุกงานในระดับวิชาชีพ ส่วนตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดรับผิดชอบงานธุรการและงานห้องสมุดทั่วไป เช่น การลงทะเบียน การจัดเก็บวารสาร บริการยืม-คืน เป็นต้น ในขณะที่มีห้องสมุดบางแห่ง มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดรับผิดชอบงานระดับวิชาชีพของบรรณารักษ์ด้วย ซึ่งการห้องสมุดบางแห่งปฏิบัติเช่นนี้ อาจเนื่องจากพิจารณาเห็นว่าเจ้าหน้าที่ห้องสมุดได้มีการพัฒนาตนเองใน ด้านการศึกษา จึงทำให้มีความรู้ ความสามารถพอที่จะปฏิบัติงานระดับวิชาชีพบางงานได้ สำหรับ ตำแหน่งนักเอกสารสนเทศซึ่งเป็นผู้สำเร็จการศึกษาเฉพาะทาง ห้องสมุดส่วนใหญ่จึงให้รับผิดชอบงานเฉพาะด้านเท่านั้น เช่น การทำบรรณานุกรม บริการสืบค้นข้อมูลวารสาร

ส่วนที่ 2 ทักษะคติของบรรณารักษ์ต่อการจัดระบบงานวารสาร ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการจัดระบบงานวารสารในหอสมุดกลาง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

1. ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการส่งแบบสอบถามจำนวน 128 ชุด ให้แก่บรรณารักษ์ที่ได้รับมอบหมาย ให้รับผิดชอบงานวารสาร ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 107 ชุด คิดเป็นร้อยละ 83.59 โดยห้องสมุดที่มีผู้ตอบแบบสอบถามครบทุกคน มีจำนวน 13 แห่ง

บรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ 68 คน (ร้อยละ 63.55) สังกัด ฝ่าย/งานอื่น และจำนวน 39 คน (ร้อยละ 36.45) สังกัดฝ่าย/งานวารสาร

ในด้านประสบการณ์ในการทำงานวารสาร พบว่า บรรณารักษ์จำนวนมากที่สุด 35 คน (ร้อยละ 32.71) มีประสบการณ์ในการทำงานวารสาร 1-5 ปี รองลงมา บรรณารักษ์จำนวน 17 คน (ร้อยละ 15.89) มีประสบการณ์ในการทำงานวารสาร 6-10 ปี และบรรณารักษ์จำนวน น้อยที่สุด 8 คน (ร้อยละ 7.48) มีประสบการณ์ในการทำงานวารสารต่ำกว่า 1 ปี เมื่อจำแนก ตามฝ่าย/งานที่สังกัด พบว่า ทั้งบรรณารักษ์ที่สังกัดฝ่าย/งานวารสาร และบรรณารักษ์ที่สังกัด ฝ่าย/งานอื่นจำนวนมากที่สุดมีประสบการณ์ในการทำงานวารสาร 1-5 ปี

สำหรับงานวารสารที่รับผิดชอบ พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ 66 คน (ร้อยละ 56.07) รับผิดชอบงานบริการวารสาร รองลงมา บรรณารักษ์จำนวน 60 คน (ร้อยละ 56.07) รับผิดชอบงานจัดทำเครื่องมือช่วยค้น และบรรณารักษ์จำนวนน้อยที่สุด 33 คน (ร้อยละ 30.84) รับผิดชอบงานคัดเลือกวารสาร

เมื่อจำแนกตามฝ่าย/งานที่สังกัด พบว่า บรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสารส่วนใหญ่ จำนวน 33 คน รับผิดชอบงานจัดทำเครื่องมือช่วยค้น และบรรณารักษ์จำนวนน้อยที่สุด 17 คน รับผิดชอบงานคัดเลือกวารสาร สำหรับบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่น พบว่า บรรณารักษ์จำนวนมากที่สุด 38 คน รับผิดชอบงานบริการวารสาร และบรรณารักษ์จำนวนน้อยที่สุด 15 คน รับผิดชอบงานจัดหาวารสาร

ในด้านเวลาในการปฏิบัติงาน พบว่าบรรณารักษ์จำนวนมากที่สุด 54 คน ปฏิบัติงานวารสารเต็มเวลา และบรรณารักษ์จำนวนใกล้เคียงกันจำนวน 53 คน ปฏิบัติงานวารสารบางเวลา และเมื่อพิจารณาตามฝ่าย/งานที่สังกัด พบว่า บรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสารเกือบทั้งหมด 38 คน จากจำนวน 39 คน ปฏิบัติงานวารสารเต็มเวลา ส่วนบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่น พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่จำนวน 52 คน ปฏิบัติงานวารสารบางเวลา

2. ทักษะของบรรณารักษ์ต่อการจัดระบบงานวารสาร

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามของบรรณารักษ์จำนวน 107 คน ในด้านทัศนคติต่อการจัดระบบงานวารสารซึ่งจำแนกเป็น 3 ด้านใหญ่คือ รูปแบบการบริหารงานวารสาร หน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารแต่ละงาน และงานวารสารที่บุคลากรรับผิดชอบ พบว่า บรรณารักษ์มีทัศนคติในระดับเห็นด้วย 1 ด้านคือ ด้านงานวารสารที่บุคลากรรับผิดชอบ ($\bar{x} = 3.75$) และมีทัศนคติไม่แน่ใจหรือเฉยๆ 2 ด้านคือ ด้านหน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารแต่ละงาน ($\bar{x} = 3.48$) และด้านรูปแบบการบริหารงานวารสาร ($\bar{x} = 3.19$) เมื่อพิจารณาทัศนคติของบรรณารักษ์ตามฝ่าย/งานที่สังกัด พบว่าทั้งบรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสาร และบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่น มีทัศนคติในระดับเดียวกันทุกด้านเช่นเดียวกับทัศนคติโดยรวม

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติในแต่ละด้าน พบว่า บรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสาร และบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่น มีทัศนคติแตกต่างกันในด้านรูปแบบการบริหารงานวารสาร ส่วนทัศนคติอีก 2 ด้าน ไม่พบความแตกต่าง

ผลการวิจัยในส่วนนี้ พบว่ามีทั้งสอดคล้อง และไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 ที่กำหนดว่า บรรณารักษ์ที่สังกัดฝ่าย/งานวารสาร มีทัศนคติต่อการจัดระบบงานวารสารแตกต่างจากบรรณารักษ์ที่สังกัดฝ่าย/งานอื่น โดยในส่วนที่สอดคล้องกับสมมติฐานคือ ทัศนคติด้านรูปแบบการบริหารงานวารสาร ส่วนที่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ ทัศนคติด้านหน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารแต่ละงาน และงานวารสารที่บุคลากรรับผิดชอบ

การที่ผลการวิจัย พบว่าบรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสารและบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่น มีทัศนคติไม่แตกต่างกันใน 2 ด้านดังกล่าว อาจเนื่องจาก บรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานในฝ่าย/งานวารสารซึ่งรับผิดชอบงานวารสารโดยตรงเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับวารสารเป็นอย่างดี มีทักษะและความชำนาญในงานที่ทำดี จึงย่อมเห็นได้ชัดเจนว่างานวารสารถ้าจะทำให้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ควรให้ฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบโดยเฉพาะ และมีบุคลากรรับผิดชอบดำเนินการทุกขั้นตอนและทุกงาน ในขณะที่บรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่นที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานวารสารซึ่งมีทัศนคติไม่แตกต่างจากบรรณารักษ์วารสาร อาจเนื่องจากบรรณารักษ์ผู้ปฏิบัติงานอาจขาดความรู้ ความชำนาญในงานวารสาร และในขณะเดียวกันยังต้องปฏิบัติงานในฝ่าย/งานของตนอีกด้วย จึงอาจทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ และไม่มีเวลาในการพัฒนางานที่รับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น จึงเห็นว่า งานวารสารควรให้ฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบทุกงานเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาทัศนคติในแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

2.1 ทัศนคติต่อรูปแบบการบริหารงานวารสาร

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามของบรรณารักษ์จำนวน 107 คน ในด้านทัศนคติต่อรูปแบบการบริหารงานวารสาร ซึ่งมี 6 ข้อย่อย พบว่า บรรณารักษ์มีทัศนคติ 3 ระดับคือระดับเห็นด้วย ระดับไม่แน่ใจหรือเฉยๆ และระดับไม่เห็นด้วย โดยทัศนคติในระดับเห็นด้วยมี 1 รายการคือ งานวารสารควรมีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบโดยเฉพาะ ทำหน้าที่ดำเนินงานวารสารทุกขั้นตอนและทุกงาน ($\bar{x} = 4.07$) ทัศนคติในระดับไม่แน่ใจหรือเฉยๆ มี 4 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ในการนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ในการดำเนินงานห้องสมุดควรเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารงานวารสาร เพื่อให้สอดคล้องกับระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่นำมาใช้ ($\bar{x} = 3.48$) ส่วนทัศนคติในระดับไม่เห็นด้วยมี 1 รายการ คือ งานวารสารไม่ควรมีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบโดยเฉพาะ แต่ควรกระจายงานวารสารทั้งหมดไปทำยังหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามลักษณะของงาน ($\bar{x} = 2.34$)

เมื่อพิจารณาตามฝ่าย/งานที่สังกัด พบว่าบรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสาร และบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่น มีทัศนคติต่อรูปแบบการบริหารงานวารสาร 3 ระดับเช่นเดียวกันคือระดับเห็นด้วย ระดับไม่แน่ใจหรือเฉยๆ และระดับไม่เห็นด้วย โดยบรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสาร

มีทัศนคติในระดับเห็นด้วย 2 รายการคือ งานวารสารควรมีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบโดยเฉพาะ ทำหน้าที่ดำเนินงานวารสารทุกขั้นตอนและทุกงานฯ ($\bar{x} = 3.90$) และในการนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ในการดำเนินงาน ห้องสมุดควรเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารงานวารสารเพื่อให้สอดคล้องกับระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่นำมาใช้ ($\bar{x} = 3.54$) ส่วนทัศนคติในระดับไม่แน่ใจหรือเฉยๆ มี 3 รายการ และทัศนคติในระดับไม่เห็นด้วย 1 รายการ

สำหรับบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่น พบว่ามีทัศนคติในระดับเห็นด้วย 1 รายการคือ งานวารสารควรมีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบโดยเฉพาะ ทำหน้าที่ดำเนินงานวารสารทุกขั้นตอนและทุกงานฯ ($\bar{x} = 4.18$) ส่วนทัศนคติในระดับไม่แน่ใจหรือเฉยๆ มี 4 รายการ และทัศนคติในระดับไม่เห็นด้วยมี 1 รายการ

เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติของบรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสาร และบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่นต่อรูปแบบการบริหารงานวารสาร พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียงรายการเดียว คือ งานวารสารไม่ควรมีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบโดยตรง แต่ควรกระจายงานวารสารทั้งหมดไปทำยังหน่วยงานต่าง ๆ

การที่บรรณารักษ์ทั้งที่สังกัดฝ่าย/งานวารสาร และสังกัดฝ่าย/งานอื่น เห็นด้วยกับการที่งานวารสารควรมีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบโดยเฉพาะ ทำหน้าที่ดำเนินงานวารสารทุกขั้นตอนและทุกงาน และไม่เห็นด้วยกับการที่งานวารสารไม่ควรมีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบโดยเฉพาะ แต่ควรกระจายงานวารสารทั้งหมดไปทำยังหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามลักษณะของงาน แสดงให้เห็นว่าบรรณารักษ์ยังคงต้องการให้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบงานวารสารโดยเฉพาะ ทำหน้าที่ดำเนินงานวารสารทุกขั้นตอนและทุกงาน เนื่องจากอาจเห็นว่า การที่มีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบโดยเฉพาะ ทำให้มีศูนย์กลางในการบริหารงาน ซึ่งทำให้ง่ายต่อการวางแผน การกำหนดแนวปฏิบัติงานและการควบคุมงาน ซึ่งทำให้สะดวกทั้งในด้านผู้ปฏิบัติงานและผู้ให้บริการ

2.2 ทัศนคติของบรรณารักษ์ต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารแต่ละงานในการวิเคราะห์ทัศนคติของบรรณารักษ์ต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสาร ซึ่งจำแนกเป็น 5 งานใหญ่คือ งานคัดเลือกวารสาร งานจัดทรวารสาร งานเตรียมวารสารเพื่อบริการ งานจัดทำเครื่องมือช่วยค้น และงานบริการวารสาร ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์มีทัศนคติ 2 ระดับคือ ระดับเห็นด้วย และระดับไม่แน่ใจหรือเฉยๆ โดยทัศนคติในระดับเห็นด้วยมี 1 รายการ คือ หน่วยงานที่รับผิดชอบงานเตรียมวารสารเพื่อบริการ ($X = 3.54$) ส่วนทัศนคติในระดับไม่แน่ใจหรือ

เฉยๆ มี 4 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หน่วยงานที่รับผิดชอบงานจัดทำเครื่องมือช่วยคัน ($\bar{x} = 350$)

เมื่อพิจารณาทัศนคติของบรรณารักษ์ตามฝ่าย/งานที่สังกัด พบว่า บรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสาร และบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่น มีทัศนคติต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารแต่ละงาน 2 ระดับเช่นเดียวกัน คือ ระดับเห็นด้วย และระดับไม่แน่ใจหรือเฉยๆ โดยบรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสาร มีทัศนคติในระดับเห็นด้วย 1 รายการ คือ หน่วยงานที่รับผิดชอบงานเตรียมวารสารเพื่อบริการ ($\bar{x} = 3.57$) ส่วนทัศนคติในระดับไม่แน่ใจหรือเฉยๆ มี 4 รายการ สำหรับบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่น พบว่า มีทัศนคติในระดับเห็นด้วย 2 รายการ คือ หน่วยงานที่รับผิดชอบงานเตรียมวารสารเพื่อบริการ ($\bar{x} = 3.52$) และหน่วยงานที่รับผิดชอบงานจัดทำเครื่องมือช่วยคัน ($\bar{x} = 3.51$) ส่วนทัศนคติในระดับไม่แน่ใจหรือเฉยๆ มี 3 รายการ

เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติของบรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสาร และบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่นต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารแต่ละงาน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียงด้านเดียว คือ หน่วยงานที่รับผิดชอบงานคัดเลือกวารสาร

สำหรับรายละเอียดของทัศนคติต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารแต่ละงานพบว่า บรรณารักษ์มีทัศนคติในระดับเห็นด้วย 9 รายการ และระดับไม่แน่ใจหรือเฉยๆ 8 รายการ โดยรายการที่บรรณารักษ์โดยรวม และบรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสารและฝ่าย/งานอื่นมีทัศนคติในระดับเห็นด้วย มีดังต่อไปนี้

- การคัดวารสารออกควรให้ฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบ เนื่องจากทำหน้าที่ควบคุมทรัพยากรวารสารโดยตรงจึงทราบการใช้วารสาร และทราบความเหมาะสมของวารสารชื่อที่ควรคัดออกได้ดี ($\bar{x} = 4.16$)

- การเย็บเล่มวารสารควรให้ฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบ เพื่อความสะดวกในการรวบรวมตัวเล่มวารสารไปเย็บเล่ม และสามารถติดตามตัวเล่มวารสารได้เมื่อมีผู้ต้องการใช้ ($\bar{x} = 4.15$)

- การตรวจรับและลงทะเบียนวารสารควรให้ฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบ เพื่อให้สามารถนำตัวเล่มวารสารออกให้บริการได้อย่างคล่องตัว ต่อเนื่อง และรวดเร็วขึ้น เนื่องจากคุ้นเคยกับวารสารอยู่แล้ว ($X = 4.14$)

- การทวงถามวารสารควรให้ฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบ เพราะเป็นงานที่ต้องใช้เวลาติดตาม และตรวจสอบทันทีอย่างรวดเร็ว จึงต้องมีผู้รับผิดชอบโดยเฉพาะ ($\bar{x} = 4.08$)
- การจัดเก็บวารสารควรให้ฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบ เพราะเป็นผู้รับผิดชอบงานวารสารโดยตรง ทำให้การนำวารสารไปจัดเก็บทำได้สะดวกและรวดเร็ว ($\bar{x} = 4.07$)
- การจัดหาวารสารทั้งหมดฯ ควรให้ฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบ เพราะวารสารเป็นทรัพยากรสารสนเทศที่มีลักษณะเฉพาะ มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงจำเป็นต้องมีฝ่าย/งานวารสารที่มีความชำนาญในงานวารสารมาทำหน้าที่ในการจัดหาวารสาร ($\bar{x} = 3.94$)
- การทำรายการวารสารทุกรูปแบบฯ และดรรชนีวารสารทุกรูปแบบฯ ควรให้ฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบ เพื่อให้สามารถควบคุมและให้บริการบรรณานุกรมวารสารได้อย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 3.91$)
- งานบริการวารสารทุกงานควรให้ฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบ เพราะสามารถพิจารณาความต้องการของผู้ใช้ได้ดีกว่าและทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ เพราะรับผิดชอบวารสารโดยตรง ย่อมทราบขั้นตอนวิธีการทำงานเป็นอย่างดี ($\bar{x} = 3.89$)
- การคัดเลือกวารสารทุกรูปแบบฯ ควรให้ฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบ เพราะรับผิดชอบทรัพยากรวารสารโดยตรงย่อมมีความรู้เกี่ยวกับวารสารเป็นอย่างดี จึงสามารถคัดเลือกวารสารได้ตรงกับหลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย ($\bar{x} = 3.74$)

เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติของบรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสาร และบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่นต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารแต่ละงาน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 6 รายการ ได้แก่ การคัดเลือกวารสารควรให้ฝ่ายวารสารรับผิดชอบเฉพาะการคัดเลือกวารสารในรูปแบบสิ่งพิมพ์ ส่วนวารสารในรูปแบบอื่นๆ ควรให้ฝ่าย/งานอื่นที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบฯ การตรวจรับและลงทะเบียนวารสารควรให้ฝ่าย/งานอื่นรับผิดชอบโดยให้ฝ่าย/งานจัดหาทรัพยากรสารสนเทศรับผิดชอบ เพื่อให้การทำงานมีลำดับขั้นตอนที่ต่อเนื่อง คล่องตัว และรวดเร็วขึ้น การทวงถามวารสารควรให้ฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบ เพราะเป็นงานที่ต้องใช้เวลาติดตาม และตรวจสอบทันทีอย่างรวดเร็ว จึงต้องมีผู้รับผิดชอบโดยเฉพาะ การเขียนเล่มวารสารควรให้ฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบเพื่อความสะดวกในการรวบรวมตัวเล่มวารสารไปเขียนเล่ม และสามารถติดตามตัวเล่มวารสารได้เมื่อมีผู้ต้องการใช้ การคัดวารสารออกควรให้ฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบ เนื่องจากทำหน้าที่ควบคุมทรัพยากรวารสารโดยตรงจึงทราบการใช้วารสาร และทราบความเหมาะสมของวารสารชื่อที่ควรคัดออกได้ดี และงานบริการวารสารทุกงานควรให้ฝ่าย/งานบริการรับผิดชอบ เพื่อสะดวกในการกำหนด และควบคุมการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทของห้องสมุดให้อยู่ในแนวทางเดียวกัน

การที่บรรณารักษ์ทั้งฝ่าย/งานวารสาร และบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่นมีทัศนคติเห็นด้วยเหมือนกันที่ว่า งานวารสารแต่ละงานควรให้ฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบทั้งหมด อาจเนื่องจากเห็นว่า งานวารสารถ้าให้ฝ่าย/งานวารสารเป็นผู้รับผิดชอบโดยเฉพาะจะทำได้ดีกว่า เพราะรับผิดชอบทรัพยากรวารสารโดยตรงย่อมมีความรู้เกี่ยวกับวารสารเป็นอย่างดี มีทักษะและความชำนาญในงานที่ทำ เมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงานสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันที ทราบขั้นตอนในการทำงานวารสารเป็นอย่างดี จึงสามารถที่จะให้บริการวารสารได้เป็นอย่างดี และการที่บรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่นเห็นด้วยกับการที่งานวารสารแต่ละงานควรให้ฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบทุกงาน อาจเป็นไปได้ที่ว่าบรรณารักษ์กลุ่มนี้จะได้ปฏิบัติงานในฝ่าย/งานของตนได้อย่างเต็มที่

2.3 ทัศนคติของบรรณารักษ์ต่องานวารสารที่บุคลากรรับผิดชอบ

ในการวิเคราะห์ทัศนคติของบรรณารักษ์ต่องานวารสารที่บุคลากรรับผิดชอบ พบว่า บรรณารักษ์มีทัศนคติ 2 ระดับ คือ ระดับเห็นด้วย และระดับไม่แน่ใจหรือเฉยๆ

ทัศนคติในระดับเห็นด้วยมี 10 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 รายการแรก ได้แก่ การที่บุคลากรในฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบดำเนินงานวารสารทุกงาน ทำให้บุคลากรในฝ่าย/งานรู้และเข้าใจลักษณะงานวารสารชัดเจน ($\bar{x} = 4.26$) ทำให้บุคลากรในฝ่าย/งานเกิดความชำนาญในงานวารสารที่ทำ ($\bar{x} = 4.22$) ทำให้บุคลากรในฝ่าย/งานปฏิบัติงานวารสารได้อย่างครบวงจร และอย่างเต็มความสามารถ ($\bar{x} = 4.14$) ทำให้เมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงานวารสาร บุคลากรสามารถแก้ปัญหาได้ทันทีและได้ดี ($\bar{x} = 4.10$) และทำให้การทำงานมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 4.04$)

ส่วนทัศนคติในระดับไม่แน่ใจหรือเฉยๆ มี 4 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้บุคลากรฝ่าย/งานอื่นร่วมรับผิดชอบงานวารสารบางงาน ทำให้บุคลากรในฝ่าย/งานวารสารมีเวลาในการพัฒนางานวารสารที่รับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น ($\bar{x} = 3.41$)

เมื่อพิจารณาทัศนคติของบรรณารักษ์ตามฝ่าย/งานที่สังกัด พบว่า บรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสาร และบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่น มีทัศนคติต่องานวารสารที่บุคลากรรับผิดชอบ 2 ระดับเช่นเดียวกัน คือระดับเห็นด้วย และระดับไม่แน่ใจหรือเฉยๆ โดยบรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสารมีทัศนคติในระดับเห็นด้วย 9 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การที่บุคลากรในฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบดำเนินงานวารสารทุกงาน ทำให้บุคลากรในฝ่าย/งานรู้และเข้าใจลักษณะงานวารสารชัดเจน และการที่บุคลากรในฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบดำเนินงาน

วารสารทุกงาน ทำให้บุคลากรในฝ่าย/งานเกิดความชำนาญในงานวารสารที่ทำ ($\bar{x} = 4.26$) เท่ากัน ส่วนทัศนคติในระดับไม่แน่ใจหรือเฉยๆ มี 5 รายการ

สำหรับบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่น พบว่ามีทัศนคติในระดับเห็นด้วย 10 รายการโดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การที่บุคลากรในฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบดำเนินงานวารสารทุกงาน ทำให้บุคลากรในฝ่าย/งานรู้และเข้าใจลักษณะงานวารสารชัดเจน ($\bar{x} = 4.26$) ส่วนทัศนคติในระดับไม่แน่ใจหรือเฉยๆ มี 4 รายการ

เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติของบรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสาร และบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่นต่องานวารสารที่บุคลากรรับผิดชอบ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียงรายการเดียวคือ บรรณารักษ์พอใจกับงานวารสารที่รับผิดชอบ โดยบรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสารมีค่าเฉลี่ยของความพอใจสูงกว่าบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่น

จากผลการวิจัยในส่วนของทัศนคติต่อการจัดระบบงานวารสารทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านรูปแบบการบริหารงานวารสาร หน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารแต่ละงาน และงานวารสารที่บุคลากรรับผิดชอบ จะเห็นได้ว่าบรรณารักษ์ทั้งฝ่าย/งานวารสาร และฝ่าย/งานอื่นมีทัศนคติเห็นด้วยเช่นเดียวกันทั้ง 3 ด้านว่า งานวารสารควรให้ฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบดำเนินงานวารสารทุกงาน บุคลากรงานวารสารสามารถปฏิบัติงานวารสารได้ดีกว่า มีประสิทธิภาพมากกว่าในฝ่าย/งานวารสาร และงานวารสารสามารถดำเนินไปได้ด้วยความรวดเร็วกว่า ทั้งนี้บรรณารักษ์ทั้งสองฝ่ายอาจเห็นว่า เมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานวารสาร การมีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบโดยตรงจะทำให้สามารถแก้ปัญหาได้ดีกว่า และการปฏิบัติงานวารสารทุกขั้นตอนทำได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะส่งผลให้สามารถให้บริการแก่ผู้ใช้ได้อย่างรวดเร็ว

นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้ทำการตรวจสอบคำตอบของบรรณารักษ์ตามประสบการณ์ในการทำงานวารสาร ซึ่งจำแนกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีอายุการทำงานต่ำกว่า 1 ปี, 1-5 ปี, 6-10ปี, 11-15 ปี, 16-20 ปี และ 20 ปีขึ้นไป เพื่อพิจารณาความแตกต่างในคำตอบด้านทัศนคติต่อการจัดระบบงานวารสาร ผลปรากฏว่า ประสบการณ์ในการทำงานวารสารไม่มีผลต่อความแตกต่างในด้านทัศนคติต่อการจัดระบบงานวารสาร

3. ปัญหาของบรรณารักษ์ต่อการจัดระบบงานวารสารในหอสมุดกลาง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

3.1 ปัญหาของบรรณารักษ์ต่อการจัดระบบงานวารสาร

ในด้านปัญหาของบรรณารักษ์ต่อการจัดระบบงานวารสาร ได้จำแนกปัญหาออกเป็น 3 ด้าน คือ ปัญหาด้านรูปแบบการบริหารงานวารสาร หน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารแต่ละงาน และงานวารสารที่บุคลากรรับผิดชอบ ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ประสบปัญหาการจัดระบบงานวารสารทุกด้านในระดับปานกลาง โดยปัญหาด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัญหาด้านหน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารแต่ละงาน ($\bar{x} = 3.29$)

เมื่อพิจารณาปัญหาของบรรณารักษ์ตามฝ่าย/งานที่สังกัด พบว่า บรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสาร และบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่น ประสบปัญหาในระดับปานกลางเหมือนกัน 2 ด้าน คือ ปัญหาด้านรูปแบบการบริหารงานวารสาร ($\bar{x} = 3.40$ และ 3.06) และปัญหาด้านงานวารสารที่บุคลากรรับผิดชอบ ($\bar{x} = 3.24$ และ 3.05) ส่วนปัญหาด้านหน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารแต่ละงาน พบว่า บรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสารประสบปัญหาในระดับมาก ($\bar{x} = 3.55$) ในขณะที่บรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่น ประสบปัญหาในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.14$)

เมื่อเปรียบเทียบปัญหาในการจัดระบบงานวารสารของบรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสารและฝ่าย/งานอื่น พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ รูปแบบการบริหารงานวารสาร และหน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารแต่ละงาน

สำหรับรายละเอียดของปัญหาในแต่ละด้าน ปรากฏดังนี้

3.1.1 ปัญหาด้านรูปแบบการบริหารงานวารสาร

ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ประสบปัญหา 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง โดยปัญหาในระดับมากมี 1 รายการ คือ การไม่มีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบงานวารสารโดยเฉพาะ ทำให้ใช้เวลานานขึ้นในการนำตัวเล่มวารสารออกให้บริการแก่ผู้ใช้ ($\bar{x} = 3.58$) ส่วนปัญหาในระดับปานกลางมี 5 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการไม่มีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบงานวารสารโดยเฉพาะ แต่กระจายงานวารสารทั้งหมดไปยังฝ่าย/งานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ประสบปัญหาในการประสานงานวารสารระหว่างหน่วยงานในห้องสมุดฯ ($\bar{x} = 3.49$)

เมื่อพิจารณาปัญหาของบรรณารักษ์ตามฝ่าย/งานที่สังกัด พบว่า บรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสารประสบปัญหา 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง โดยปัญหาที่ประสบในระดับมากมี 3 รายการ คือ การไม่มีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบงานวารสาร

โดยเฉพาะ ทำให้ใช้เวลานานขึ้นในการนำตัวเล่มวารสารออกให้บริการแก่ผู้ใช้ ($\bar{x} = 3.92$) การไม่มีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบงานวารสารโดยเฉพาะ แต่กระจายงานวารสารทั้งหมดไปยังฝ่าย/งานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ประสบปัญหาในการประสานงานวารสารระหว่างหน่วยงานในห้องสมุดฯ ($\bar{x} = 3.86$) และการไม่มีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบงานวารสารโดยเฉพาะ แต่กระจายงานวารสารทั้งหมดไปยังฝ่าย/งานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทำให้ไม่มีศูนย์กลางในการตรวจสอบควบคุม และกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานวารสารในภาพรวม ($\bar{x} = 3.79$) ส่วนปัญหาในระดับปานกลางมี 3 รายการ

สำหรับบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่น พบว่า ประสบปัญหาในระดับปานกลางทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การไม่มีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบงานวารสารโดยเฉพาะ ทำให้ใช้เวลานานขึ้นในการนำตัวเล่มวารสารออกให้บริการแก่ผู้ใช้ ($\bar{x} = 3.38$)

เมื่อเปรียบเทียบปัญหาด้านรูปแบบการบริหารงานวารสารของบรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสาร และบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่น พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 รายการ ได้แก่ การที่มีฝ่าย/งานอื่นร่วมรับผิดชอบงานวารสาร ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบฯ การไม่มีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบงานวารสารโดยเฉพาะ แต่กระจายงานวารสารทั้งหมดไปยังฝ่าย/งานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ไม่มีศูนย์กลางในการตรวจสอบ ควบคุมฯ การไม่มีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบงานวารสารโดยเฉพาะ แต่กระจายงานวารสารทั้งหมดไปยังฝ่าย/งานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ประสบปัญหาในการประสานงานวารสารระหว่างหน่วยงานในห้องสมุดฯ และการไม่มีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบงานวารสารโดยเฉพาะ ทำให้ใช้เวลานานขึ้นในการนำตัวเล่มวารสารออกให้บริการแก่ผู้ใช้

3.1.2 ปัญหาด้านหน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารแต่ละงาน

ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ประสบปัญหาในระดับปานกลางเพียงระดับเดียว โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมอบหมายงานคัดเลือกและจัดทรวารสารให้ฝ่าย/งานอื่นรับผิดชอบ ทำให้เกิดปัญหาในการทำงาน ($\bar{x} = 3.44$)

เมื่อพิจารณาปัญหาของบรรณารักษ์ตามฝ่าย/งานที่สังกัด พบว่า บรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสารประสบปัญหา 2 ระดับคือ ระดับมาก และระดับปานกลาง โดยปัญหาที่ประสบในระดับมากมี 3 รายการ ได้แก่ การมอบหมายให้ฝ่าย/งานอื่นรับผิดชอบงานบริการวารสาร ทำให้ไม่สามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะไม่ได้รับผิดชอบงานโดยตรงอาจขาดความชำนาญ ($X = 3.84$) การมอบหมายให้ฝ่าย/งานอื่นรับผิดชอบงานเตรียม

วารสารเพื่อบริการ ทำให้ไม่สามารถนำตัวเล่มวารสารออกให้บริการได้อย่างรวดเร็วและการทำงานไม่คล่องตัว ($\bar{x} = 3.82$) และการมอบหมายงานคัดเลือกและจัดหาวารสารให้ฝ่าย/งานอื่นรับผิดชอบทำให้เกิดปัญหาในการทำงานฯ ($\bar{x} = 3.77$) ส่วนปัญหาที่ประสบในระดับปานกลาง มี 3 รายการ

สำหรับบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่น พบว่า ประสบปัญหาในระดับปานกลางเพียงระดับเดียว โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมอบหมายงานคัดเลือกและจัดหาวารสารให้ฝ่าย/งานอื่นรับผิดชอบ ทำให้เกิดปัญหาในการทำงานฯ ($\bar{x} = 3.23$)

เมื่อเปรียบเทียบปัญหาด้านหน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารแต่ละงานของบรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสาร และบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่น พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 รายการคือ การมอบหมายงานคัดเลือกและจัดหาวารสารให้ฝ่าย/งานอื่นรับผิดชอบ ทำให้เกิดปัญหาในการทำงาน เพราะขาดความชำนาญ การมอบหมายให้ฝ่าย/งานอื่นรับผิดชอบงานเตรียมวารสารเพื่อบริการ ทำให้ไม่สามารถนำตัวเล่มวารสารออกให้บริการได้อย่างรวดเร็ว และการทำงานไม่คล่องตัว และการมอบหมายให้ฝ่าย/งานอื่นรับผิดชอบงานบริการวารสาร ทำให้ไม่สามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.3 ปัญหาด้านงานวารสารที่บุคลากรรับผิดชอบ

ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ประสบปัญหาในระดับปานกลางเพียงระดับเดียว โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การให้บุคลากรฝ่าย/งานอื่นรับผิดชอบทั้งงานวารสารและงานในฝ่าย/งานของตน ทำให้บุคลากรผู้นั้นไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ฯ ($\bar{x} = 3.47$)

เมื่อพิจารณาปัญหาของบรรณารักษ์ตามฝ่าย/งานที่สังกัด พบว่า บรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสาร ประสบปัญหา 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง โดยปัญหาที่ประสบในระดับมากมี 4 รายการ ได้แก่ การให้บุคลากรฝ่าย/งานอื่น รับผิดชอบทั้งงานวารสารและงานในฝ่าย/งานของตน ทำให้บุคลากรผู้นั้นไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ และไม่มีเวลาในการพัฒนางานที่รับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น ($\bar{x} = 3.67$) การให้บุคลากรฝ่าย/งานอื่น รับผิดชอบทั้งงานวารสาร และงานในฝ่าย/งานของตน ทำให้บุคลากรผู้นั้นไม่มีเวลาเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการทำงาน ($\bar{x} = 3.59$) การกระจายงานวารสารบางงานไปให้ฝ่าย/งานอื่นรับผิดชอบ เป็นปัญหาแก่บุคลากรในฝ่าย/งานอื่น เนื่องจากขาดความรู้ และความชำนาญในงานวารสาร และการให้บุคลากรฝ่าย/งานอื่นรับผิดชอบงานวารสารร่วมกับงานใน

ฝ่าย/งานของตน ทำให้บุคลากรต้องใช้เวลามากในการเรียนรู้ลักษณะทรัพยากรวารสารเพิ่มขึ้น ($\bar{x} = 3.51$ เท่ากัน) ส่วนปัญหาในระดับปานกลางมี 10 รายการ

สำหรับบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่น พบว่า ประสบปัญหาในระดับปานกลางเพียงระดับเดียว โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การให้บุคลากรฝ่าย/งานอื่นรับผิดชอบทั้งงานวารสาร และงานในฝ่าย/งานของตน ทำให้บุคลากรผู้นั้นไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ ฯ ($\bar{x} = 3.36$)

เมื่อเปรียบเทียบปัญหาด้านงานวารสารที่บุคลากรรับผิดชอบของบรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสารและบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่น พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวน 3 รายการ ได้แก่ การที่บุคลากรในฝ่าย/งานวารสารต้องรับผิดชอบงานวารสารทุกงาน ทำให้บุคลากรในฝ่าย/งานต้องรับผิดชอบงานปริมาณมาก ทำให้ไม่สามารถจัดเตรียมเครื่องมือช่วยค้นออกให้บริการได้ทันความต้องการ การกระจายงานวารสารบางงานไปให้ฝ่าย/งานอื่นรับผิดชอบ เป็นปัญหาแก่บุคลากรในฝ่าย/งานอื่น เนื่องจากขาดความรู้ และความชำนาญในงานวารสาร และการให้บุคลากรฝ่าย/งานอื่นรับผิดชอบทั้งงานวารสาร และงานในฝ่าย/งานของตน ทำให้บุคลากรผู้นั้นไม่มีเวลาเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการทำงาน

ผลการวิจัยในส่วนของปัญหาด้านรูปแบบการบริหารงานวารสารหน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารแต่ละงาน และงานวารสารที่บุคลากรรับผิดชอบ เห็นได้ว่า บรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสารประสบปัญหาบางรายการในระดับมากในทุกด้าน ในขณะที่บรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่น ประสบปัญหาทุกด้านและทุกรายการในระดับปานกลางเพียงระดับเดียว การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเนื่องจาก บรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสารจะเห็นภาพรวมได้ชัดเจนว่าการไม่มีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบงานวารสารโดยเฉพาะ แต่กระจายงานวารสารบางงานไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามลักษณะงานรับผิดชอบ จะเกิดปัญหาได้หลายประการ เช่น บุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานวารสารอาจขาดความรู้ และความชำนาญในงานวารสาร บุคลากรต้องรับผิดชอบทั้งงานวารสารและงานของตน อาจทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานวารสารได้อย่างเต็มที่ เป็นต้น บรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสารจึงมองเห็นได้ว่า การจัดระบบงานวารสารในลักษณะนี้จะทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานได้ ในขณะที่บรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่นประสบปัญหาในการปฏิบัติงานวารสารไม่สูงเท่าบรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสาร อาจเนื่องจากบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่นแต่ละฝ่ายรับผิดชอบงานวารสารเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น และไม่มีภาพรวมของงานวารสารทั้งหมด รวมทั้งไม่เห็นปัญหาทั้งหมด จึงทำให้มีปัญหาในการปฏิบัติงานวารสารไม่มากนัก ประกอบกับบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่นที่ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุดเป็นบรรณารักษ์

ฝ่าย/งานบริการซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการให้บริการวารสารเพียงอย่างเดียว จึงทำให้ประสบปัญหาในการปฏิบัติน้อยกว่าบรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสารที่ต้องรับผิดชอบการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน

การทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานที่ได้ทดสอบไปดังกล่าวข้างต้น พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน และมีบางส่วนเป็นไปตามสมมติฐาน ดังนี้

ส่วนที่เป็นไปตามสมมติฐาน คือ ข้อ 1 ที่กำหนดว่า หอสมุดกลาง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ มีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบงานวารสารโดยเฉพาะ

ส่วนที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน คือ ข้อ 1 ที่กำหนดว่า หอสมุดกลาง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่มีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบงานวารสารทุกงาน

ส่วนที่มีบางด้านเป็นไปตามสมมติฐานและบางด้านไม่เป็นไปตามสมมติฐาน คือ ข้อ 2 ที่กำหนดว่า บรรณารักษ์ที่สังกัดฝ่าย/งานวารสาร มีทัศนคติต่อการจัดระบบงานวารสาร แตกต่างจากบรรณารักษ์ที่สังกัดฝ่าย/งานอื่น โดยส่วนที่เป็นไปตามสมมติฐาน คือ บรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสาร และบรรณารักษ์ฝ่าย/งานอื่นมีทัศนคติต่อการจัดระบบงานวารสารในด้านรูปแบบการบริหารงานวารสารแตกต่างกัน และส่วนที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน คือ บรรณารักษ์ฝ่าย/งานวารสาร และฝ่าย/งานอื่นมีทัศนคติต่อการจัดระบบงานวารสารในด้านหน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสารแต่ละงาน และงานวารสารที่บุคลากรรับผิดชอบ ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ

ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางสำหรับผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนจัดระบบงานวารสาร รวมทั้งเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดระบบงานวารสารให้ดียิ่งขึ้น ดังนี้

1. รูปแบบการบริหารงานและหน่วยงานที่รับผิดชอบงานวารสาร

ในการบริหารงานวารสารในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ห้องสมุดควรบริหารงานวารสารโดยมีฝ่าย/งานวารสารรับผิดชอบโดยเฉพาะ โดยอาจบริหารงานในลักษณะใดลักษณะหนึ่งต่อไปนี้ คือ

- มีฝ่าย/งานวารสารโดยเฉพาะ รับผิดชอบดำเนินงานวารสารทุกขั้นตอน และทุกงาน เพื่อเป็นศูนย์กลางในการบริหารงาน ซึ่งทำให้ง่ายต่อการวางแผน การกำหนดแนวปฏิบัติ และการควบคุมงาน การพัฒนาทรัพยากรวารสารทำได้ชัดเจน ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ

- มีฝ่าย/งานวารสารโดยเฉพาะ รับผิดชอบงานวารสารบางงาน และกระจายงานบางงานไปให้ฝ่าย/งานอื่นรับผิดชอบตามหน้าที่ของงาน และเพื่อให้สอดคล้องกับระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่ใช้ โดยงานคัดเลือกและจัดทรวารสาร ควรให้ฝ่าย/งานจัดหาทรัพยากรสารนิเทศรับผิดชอบ งานจัดทำเครื่องมือช่วยค้นให้ฝ่าย/งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารนิเทศรับผิดชอบ และงานบริการสืบค้นข้อมูลวารสาร ควรให้ฝ่าย/งานบริการรับผิดชอบ ส่วนงานอื่นนอกเหนือจากนี้ควรอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่าย/งานวารสาร ทั้งนี้ฝ่าย/งานวารสารและฝ่าย/งานอื่นที่รับผิดชอบงานวารสาร ควรมีการประสานงานในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ

2. บุคลากรผู้รับผิดชอบงานวารสาร

บุคลากรผู้รับผิดชอบงานวารสารทั้งในฝ่าย/งานวารสาร และฝ่าย/งานอื่น ควรมีตำแหน่ง จำนวน และเวลาในการปฏิบัติงานดังนี้

- บุคลากรในฝ่าย/งานวารสาร ควรมีทั้งตำแหน่งบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด โดยมีจำนวนให้เพียงพอและเหมาะสมกับงานในความรับผิดชอบ และควรปฏิบัติงานวารสารเต็มเวลาทุกคน

- บุคลากรในฝ่าย/งานอื่นที่ปฏิบัติงานวารสาร ควรมีทั้งตำแหน่งบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด โดยมีจำนวนบุคลากรที่เพียงพอและเหมาะสมกับงานในความรับผิดชอบ แต่อย่างน้อยที่สุดควรมีบรรณารักษ์ปฏิบัติงานวารสารเต็มเวลาจำนวน 1 คน เพื่อให้สามารถพัฒนาทักษะ และความชำนาญ รวมทั้งความรู้ ความเข้าใจในงานวารสารที่ทำ เพื่อให้สามารถทำงานวารสารได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ และสามารถแก้ไขปัญหาของงานวารสารที่อยู่ในความรับผิดชอบได้

แนวทางการวิจัยในอนาคต

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารงานวารสารในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้บริการวารสารในห้องสมุดที่มีโครงสร้างการบริหารงานวารสารแบบมีฝ่าย/งานวารสาร และไม่มีฝ่าย/งานวารสาร